

~~100~~ 78
78

LXXVIII

78

78-78

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

محکم دلائل
و براہین

فخر کائنات، فخر رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت زین العابدین
مبارک شجرہٴ نسل و نسب و بعض احوالی بازنش بر سر

اثر:

رضاء الدین بن فخر الدین

«وقت» مطبعہ سی آچل یغندہ باشلاب باصلمش برنجی اتردر.

سنہ ۱۹۰۹ ینوار

اورنبورغده «وقت» غزتهسى ناك مطبعهسى.

ТИПОГРАФИЯ ГАЗЕТЫ „ВАКТЪ“ ВЪ Г. ОРЕНБУРГЪ.

محترم محمد شاگر
و محمد ذا کر افندیلر!

بو کون «وقت» جریده سی و «شورا» مجله سینه
مخصوص بر مطبعه تأسیس و کشاد ایتمکده سگز. مطبعه کزک
وطنمزه، اولاد ملت آراسنده علوم و معارفک انتشارنه خادم
اوله رق، اوزون مدتله دوام ایتو وینی جناب حقن
تمنی ایدرم. تألیف ایتمش اولدیغم بو اثریمی ده، یوم
کشادینه بر یادکار اولمق اوزره، مطبعه کزه تقدیم ایدرم.

رضاء الدیبه به محی الدیبه

ذوالقعدة ۲۵ سنه ۱۳۲۶.

دیکار ۴ سنه ۱۹۰۸

«اورنبورغ»

مَحْمَدٌ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

﴿ مدخل ﴾

ديانتتمز جهتنجه بز اهل اسلام ايچون اك بيوك و اك
محترم ذات پيغمبرمز فخر موجودات حضرتلري اولوب،
ضلالت دولقونلري آراسنده باتوب قالقوب يورديكمز وقت
قوللرمزدن طوتوب سلامتلك طرفينه چيقارمشدر . دنيا
و آخرته سعادتمزگه سبب اوله چق طوغري يولنى بزلره هم
اوشبو محترم ذات كوسترمشدر .

اوشبو جەتەن بو ولینعمەنر افندمز حضرتلرینک کیم
ایدیکنی بیلەمک، ترجمە حالەدن آز اولسەدە خبردار اولمق
و نسب شریفی ایلەدە بر قدر آشئالق کسب ایتەمک هر بر
مسلمان ایچون لازم اولور. بناء علیە افندمز حضرتلرینک
ترجمە حاللری و نسب شریفلری حقندە مختصر صورتدە
اوشبو رسالەنی ترتیب ایتەمک. مناسب وقتی ایلە انشاء الله
اوزونلری دە یازلور.

محمد ﷺ

پیغمبر مَز افندمز حضرتلرینک اسم شریفلری «محمد»
 اولوب، آتاسی ده عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد
 مناف بن قصی بن کلاب بن مرة بن کعب بن لوی بن غالب
 بن فهر بن مالک بن النضر بن کنانة بن خزیمة بن مدرکه
 بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان، در .
 «عدنان» دن یوقارو اولان بابالرک ترتیبلری
 و اسملری پک آچیق معلوم دگل ایسه ده ابراهیم پیغمبرک
 اسماعیل (علیهما السلام) اسملی اوغلینه طوتاشدیغنه عالمر
 آراسنده خلاف یوقدر .

افندمز فخر کائنات حضرتلرینک اناسی بنو زهره
 قبیله سینک الوغلرندن وهب بن عبد مناف بن زهرة بن کلاب
 بن مرة قزی «آمنه» ایدی . آنا ایله آنا طرفنده اولان

بابالری کلاب بن مره ده قوشولالری .

فهر بن مالک «قریش» دیمکله مشهور (۱) اولدیغندن
افندمز حضرتلری عرب قومی آراسنده اصل نسب اولمق
ایله معروف اولان قریش قبیله سندن و هاشم اوروغندن
اولدر . هر بر بابا و اییلری مسلمانلر اولوب (۲) کندی
زمانلرینک حکیمنه کوره شرعی نکاحلر ایله ییغولمشلر ،
سفاح و سفاهت کبی بوزوقلقلردن صاف و خالص اولمشلردر .

۲

ولادت

سلطان الانبیا افندمزک محترم آتاسی عبدالله حضرتلری
۱۸ یاشنده و آناسی آمنه جنابلری ده ۱۴ یاشنده اولدقلری
وقت ، آرالرنده نکاح اجرا اولنمشیدی . عبدالله حضرتلری
سفرده ایکن حالنده خسته اولوب «مدینه» شهرنده وفات
ایتدی . یاشی تخمینا ۲۵ده ایدی . قبر شریفلری «مدینه» ده در .
افندمز حضرتلری بو وقت ایکی یاخودسکنز آیلق حملک قالمشدر .

(۱) بعضیلر «قریش» دیمکله معروف اولان ذات نضر بن کنانه

ایدی ، دییورلر .

(۲) دلائل النبوة لابی نعیم الاصبهانی . ج ۱ ص ۱۱ .

جناب رسالتپناه افندمز حضرتلری عرب آراسنك «عام
 فيل» (فیل ییلی) ديه مشهور اولان ییلده شهر ربیع الاول
 ۹نچی دوشنبه کون تاك وقتنده «مکه» شهرنده دنیاغه کلمکه
 «محمد» ديه تسمیه ایدلدى. (میلادی ایل ۵۷۱نچی ییل،
 فرنگی حساب ایل ۲۰نچی و رومی-روسی حساب ایل
 ۱۷نچی آپریلک اوله در). بدوی عرب بلردن بنو سعد قبیله سینك
 حارث بن عبدالعزی خاتونی حلیمه (۱) بنت ابی ذویب
 سوت ایمزدیکی و تربیه ایتدیکی سببلی اوشبو بدوی عرب لر
 ایچنده ۴ یاشی تمام اولدیغینه قدر طوردی و صوگرده ده
 آناسی آمنه جنابلرینه تابشردی. حلیمه دن مقدم ابوله ب
 جاریه سی اولان ثویبه^{هـ} هم بر قدر وقت اوز سوتنی ایمزوب
 طورمشیدی. آناسی اولمادیغی سببلی باباسی عبدالمطلب
 طرفندن تربیه ایدلنور ایدی.

عبدالمطلب، عرب قومی آراسنك پك معتبر و حرمتلی
 ذات اولدیغندن کهبه شریف یاننك اوطوردیغی وقت، عرب
 اوغلری بونك حضورنك ادب اوزرنك اوطور لر، کندینك
 اوغللری ده تعظیم یوزندن آياقلرینه باصوب قول قوشروب
 طور لر ایدی. فقط یانینه یالکز، صبی اولان افندمز

(۱) اوشبو خاتون صوگرده دن اسلام ایل مشرف اولدی.

حضرتلری واروب اطورر ، عبدالمطلب ده بونی بیلدیکی
ایله (۱) قولی ایله آرقاسینی سیپاب سویار : « بواو غلم
بیوک بر آدم اولسه کرک ! » دیه سویلر ایدی .

آمنه جنابلری ، ام ایمن ایله برابر افندمز حضرتلرینی
برلکده آلوب « مدینه » شهرینه قارنداشلرینی و حضرت
عبدالهک تربه سینی زیارت ایتمک قصدیه سفر ایتدیلر .
حضرت آمنه هر ییل بر مرتبه واروب زوج محترمینیه زیارت
ایدوب کلور ایدی . اوشبو سفرلرندن قایتوب واردقلرنده
« مدینه » گه یراق دگل « آبوآء » اسملی قریه گه یتدیکلرنه
آمنه جنابلری خسته لنوب اجل موعودی ایرشدی و اوشبو
یرده دفن اولندی . افندمز حضرتلری اوشبو کوندن اعتبارا
آتا ایله آنادن یتیم اوله رق قالدی ، یاشیده آلتی ویدیارده
ایدی . « مکه » گه ایسه ام ایمن قوچاغنده قایتمشدر .
حضرت عبدالله ، آمنه دن باشقه خاتون آلاماش
و آمنه ده ایکنچی بر ایرگه وارمامش ، افندمز حضرتلرندن
باشقه بالالری ده اولمامشدر .

فخر موجودات افندمز حضرتلری ۸ یاشلرنده وقت
عبدالمطلب وفات اولدیغندن سوکلو باباسندن محروم قالدیغنی

(۱) عبدالمطلب بو وقتده صوقرایمش ایدی .

بیلوب گوده یاننک آغلاب طورمش اولدیغی روایت اولنمشدر .
 بوندن صوڭ آتاسی ایله آنا و آنا بر طوغمه اولان ابوطالب
 تربیه سینه کوچوب ، آنڭ خانه سنک یاشامشدر . ابوطالب
 پک مرحمتلی و شفقتلی بر ذات اولدیغندن افندمز حضرتلرینی
 غایت سومش و کندی بالالرندن آرتق صورتده اعتنا ایله
 تربیه ایدر اولمشدر .

۳

نشأت

رسول اکرم حضرتلری ۹ ایله ۱۲ یاشلری آراسنده
 اولدیغی بر وقت «مکه» خلقینڭ سودا کروانلری شام
 سفرینه چیقارغه حاضرلور ایدی . ابوطالب هم اوشبو کروان
 ایله برلکده سفر یاراغینی کوردی . فقط تربیه سنده اولان
 پیغمبرمزن قزغاندیغی سببلی کندی ایله برابر آلهرق شام
 سفرینه چیقدی . شام مملکتینه کروپ «بصری» شهری
 یاننک استراحت ایتدیگلری وقت ، یراق دگل یرده بر صومعه ده
 عبادت ایدوب طوروچی بحیرا (۱) دیه معروف اولان
 راهب بونلرڭ یانلرینه کلدی و : «عرب یورتنده بر پیغمبر
 ظاهر اولورغه تیوشلی ایدی ، بو طوغروده سزده برر خبر

(۱) بحیرا ، بانڭ فتحه سی ایله در .

یوقی؟» دیه سوردی. کروان خلقی ده بو طوغروده برشی بیلما دیکلرینی بیان ایتدیلر و حرکت ایدوب یوللرینه کتدیلر. تخمیناً ۲۰ یاشلارنده وقت بر طرفده قریش قبیله سی ایله کنانه قبیله سی و ایکنچی طرفده قیس قبیله سی اولدیغی حالده بر محاربه اولدی. کندینک یاقینلری اولان زییر، ابوطالب، حمزه، عباس ایله برلکده اوشبو محاربه ده ائندمز حضرتلری اولنوب اوشبو یاقینلرینه خدمت ایتمش، فقط رسالت کلدیکی صوڭ بو طوغروده ندامت ایدوب سویلادیکی مرویدر. عرب خلقی آراسنده «یوم فجار» دیه مشهور اولان واقعه اوشبودر.

اوشبو محاربه دن صوڭ یا که بر قدر وقت ایلک، عرب الوغلی عبدالله بن جدعان یورتینه ییغولوب، مقدم عصرده ظلم و خیانت که قارشو تأسیس ایدلمش اولان «حلف الفضول» اسملی جمعیتنی (۱) یا گارتدیلر و «مکه» شهرنک ظلم و جبرنی بترمک حقنده بر بری ایله معاهده ایتدیلر.

(۱) «حلف الفضول» جمعیتنی ایسکی زمانده فضیل بن الحرث، فضیل بن وداعه، مفضل بن فضاله اسمنده ذاتر تأسیس ایتمشلر ایدی. اوشبو جهندن مؤسسارینه نسبتله «حلف الفضول» دیه معروف اولمشیدی. فقط زمانلر اوتدیکی و مؤسساری وفات اولوب بتدیکی سببندن، جمعیت حکمز و اونودولوب قالمشیدی. ایشته عرب الوغلی اوشبو اونودولمش جمعیتنی تکرار احیا و تجدید ایتمشلردر.

افندمز حضرتلری، عبدالمطلب اوغللری ایلە برلکدە
 اوشبو جمعیتدە حاضر اولمش و بونڭ حقندە دە: «یاش
 و قتمدە عملرم ایلە برابر عبدالله بن جدعان خانەسندە
 اولان «حلف الفضول» جمعیتندە اولمشیدم، شوندن غایت
 ممنونم، اگرده شویله بر جمعیت تأسیس ایدنلر اولسه ایدی
 بوکون برلکدە اولنور ایدم!» دیه سویلر اولمشدر.

۲۵ یاشلرینە یتدیکنڭ عرب سودا گرلرینڭ مشهورلرنن
 اولان خدیجە بنت خویلد مالی ایلە سودا ایچون شام سفرینە
 چیقدی و بوسفرده خدیجەنڭ میسرە اسملی قلی (۱) هم برابر
 اولنور ایدی. سفرلری مبارک اولمش و امید ایتدیکلرنن
 زیاده ربجلر کوروب قایتمشلردر.

اوشبو سفردن کلوب بر ایکی آی اوتدیکندن صوڭ
 فخرالمرسلین افندمز حضرتلری، خدیجە (رضی الله عنها) ایلە
 ازدواج ایتمشدر. بووقت رسول اکرم ۲۵ یاشدە وحضرت
 خدیجە دە ۴۰ دە اولنور ایدی.

خدیجە کبی عقللی و اعتبارلی بوخاتون ایلە نکاح ایتدیکی
 سببنن افندمز حضرتلری بیوک بردولته نائل اولدی. بونی

(۱) بوندن صوڭ بومیسرهنڭ اسمی چیقماز، شول جهتدن
 اسلامدن مقدم وفات ایتدیکی ظن اولنور.

ایسه هر بر مقصدینه وسیله ایتمک ممکن ایکن بالعکس بوندن
استفاده ایتماش ویاشی بیوکلندیکی نسبتند فکر دریاسینه
غریق اوله رق یورر و خلوت یرلرنی آرزوایلر اولمشدر .
۳۵ یاشلرینه یتدیکی وقتلرده عرب خلقلری کعبه‌نی
تجدید ایدرگه قرار ویردیلر . بووقت کعبه معظمه ، آدم
بیوکلگنده اولان دورت دیواردن عبارت اولوب ، اوستی
آچیق و کوب یرلری بوزولمشیدی . عربلر کعبه‌نی نیگزی
صالنمش یرگه قدر سوندیلر و یکییدن دیوارلرینی بیوکلندر و ب
اوستنی هم اورتدیلر . « جده » شهری یاننده قوم اوستنده
اوطور و ب قالمش بر کویمه‌نک تاقته لرینی و باشقه آغاچلرینی ،
تاشوب کرک یرلرینه قویدیلر . فقط « حجر اسود » نی اورنینه
قویمق ایچون هر قبیله کندینی حقلی کوردیکلرندن آرالرنک
بر دعوی ظهور ایتدی . مسجد ایشکندن ائک ایلک کروچی
آدمنی حاکم قویوب اوشبو دعوالرینی فصل ایتدرگه قرار
ویردیلر . تصادف اوله رق مسجد ایشکندن شول وقت
فضر کائنات افندمز حضرتلری کلوب کردیکندن هر بری
« محمدالامین ! » دیه مسرور اولدیلر (۱) و واقعه‌نی

(۱) راست سوزلی و عهدینه وفالی اولدیغندن افندمز حضرتلرینه

عربلر « محمدالامین » دییورلر ایدی .

سویلاب بر تدبیر ایتمکنی رجا ایلدیلر. افندمز حضرتلری ده
حجر اسودنی بر کیوم اوستنه قویدرمقله قبیله الوغلرندن
کیومناڭ اطرافندن کوتارتوب اورنینه کتورتدی. ایشته
بیوک بر دعوی اوشبو روشده منقطع اولدی.

۴

رسالت

۴۰. یاشنده وقتده افندمز حضرتلرینه جبرائیل فرشته
آرقلی وحی کلورگه باشلادی. اڭ ایلک یاشرون صورتده
اوله رق خلقلرنی ایمانه دعوت ایلر اولدی.

اسلام ایله مشرف اولانلرڭ مقدملری خاتونلردن
حضرت خدیجه، ایرلردن ابوبکر الصدیق، یاش اوغلانلردن
حضرت علی (۱)، آزاد اولنمش قللردن زید بن حارثه،
آزاد اولنمش جاریهلردن ام ایمن (۲) اولمشدر.

بونلردن صوڭ اسلام دیننی قبول ایدنلر: عثمان بن
عفان، زبیر بن العوام، عبدالرحمن بن عوف، سعد بن

(۱) بو وقت حضرت علی، افندمز تربیه سنده وآنڭ عائله سنده
اولنور ایدی.

(۲) بو خاتون عبدالله بن عبدالمطلب حضرتلرندن آزاد ایدلوب
قالمش جاریه اولوب، افندمز حضرتلرینی تربیه ایدوب اوسدرمشیدی.

أبي وقاص، طلحة بن عبيد الله، صهيب الرومي، عبد الله بن مسعود، أبو ذر الغفاري وباشقة لرد.

«مکه» خلقینڭ عمومی روشده بویله جفا کوسترمکلی
حددن آشدیغی صوڭ افندمز حضرتلرینڭ اشارت ایدوی
ومناسب کوروینه بناء صحابه لر حبش یورتینه هجرت
قیلورغه قرار ویردیلر (۱) واڭ برنچی دفعه اوله رق ۱۲
ایر و ۴ خاتوندن عبارت بر طائفه گیزلی صورتده کوبسی ده
یاپان اوله رق مکه دن چیقوب کتدیلر؛ بحر احمری کچوب
حبش پادشاهی نجاشی حضورینه واروب صغندیلر. حضرت
عثمان ایله خاتونی رقیه بنت رسول الله، ابو سلمه ایله خاتونی
ام سلمه، عبدالله بن مسعود، زبیر بن العوام، عبدالرحمن
بن عوف اوشبو جمله ده ایدیلر. بونلر اوچ آی مقداری
بر وقت حبش یرنده طوردقلری صوڭ قریش عربلری

(۱) حبش که هجرت ایتمکک سببی ایسه آنلرک نصرانی اولدقلرنندن
مکه مشرکری ایله اعتقادلری خلاف و بر بریله علاقهلری اولمادیغیدر.

رسول الله واصحابنه اذيت ويرمكدن منعنمشلر ديه يالان
 بر خبر ايشديكلرندن اصل وطنلري اولان «مكه» شهرينه
 افندمز حضورينه تكرار فايثوب كلديلر؛ فقط مشركارك
 عاتولتلى، اذيتلري اولگيدن دغى نجه مرنه آرتمش اولديغنى
 آنچق «مكه» پائينه يتديكلرنده ايشدوب زياده مايوس اولديلر.
 واقعا مكه مشركلى رسول اكرم جنابارينه ومحترم
 صحابهلرينه اذالرينى آزالتمق دگل بلكه كوندن كون
 آرتدرلر، برى برندن اوزدرلر ايدى. افندمز حضرتلرينى
 بويله اشدن منع ايتماديكلرينى اولدرر ايچون اوزلرينه
 تسليم ايلماديكلرينى بيوك بر قباحت عد ايدوب بتون
 هاشم اوروغينه قطيعه (۱) اعلان ايتديلر وهيچ وجه ايله
 آنلر ايله مناسبت پيدا ايتميه چكلرينه دائر بر حجت
 كلغدى يازوب كعبه ايچينه آصديلر. ابو لهب وعائلهسى
 مشركلر طرفنده قالب، آندن باشقه اولان بنو هاشم مسلمان
 وكافرلى «شعب ابو طالب» اسملى يرده اوچ ييل مقدارى
 بر مدت محصور اولهرق طورديلر.

ايشته اوشبو وقت «مكه» ده كون كچرمك احتماللرى
 قالماديغنى بيلوب اصحاب كرام ايكنچى دفعه اولهرق حبش

(۱) قارنداشلكدن كيسولمك وبونكله برابر اذيت ويرمك.

یورتینه هجرت ایدرگه مجبور اولدیلر. بو دفعه هجرت ایدنلر ۸۳ ایر و ۱۸ خاتون اولوب، جعفر بن ابی طالب ایله خاتونی اسماء بنت عمیس، عبیدالله بن جحش ایله خاتونی ام حبیبه بنت ابی سفیان بونلر جمله سندن ایدی.

«شعب ابوطالب» ده بنو هاشمک کورمش مشقتاری، چکمش غر بتلکلری تعریف ایدرلک درجه دن کچمش ایدی. یانلرینه چیتدن کشی کرمک و ایچدن چیقوب یورمک و اختلاط ایتمک ممنوع اولدیغی سببلی عادتاً بر حبسخانه ده وقت اوزدرمش کبی اولمشلردر. آچلق ایله شول درجه ده مبتلا اولمشلردرکه تابلور اینسه اولن و آغاچ یافراقلرینی جنت نعمتلری اورننده کوروب آشامشلردر.

صوگره دن بعض عرب الوغلی بو حال گه رضا اولمادقلرینی بیان ایتدیکلری و دعوی چیقاردقلری سببلی قطیعه کوتارلدی و «شعب» ده اولانلر اولگیسی کبی ایرکلی اولدیلر.

رسالتدن ۱۰ نچی ییل و هجرتدن ۳ ییل مقدم، ابوطالب وفات ایتدی. بوندن ۳ کون صوگره ام المؤمنین خدیجه (رضی الله عنها) حضرتلری ده دنیادن کچدی. اوشبو جهندن افندمز حضرتلری قارارسز قایغرمش و اوشبو ییلنی ده «عام الحزن» (قایغو ییلی) دیه آتامش؛ کندی وطننده و کندی

انساب واقرباسی آراسنده اولدیغی حالده غریب اوله رق
 قالمشدر. زیرا ابو طالب افراط درجه ده شفقتلی و مرحمتملی
 اولدیغندن الندن کلدیکی قدر افندمزنی حمایت ایلر
 و آنک ایچون اوز اوستنه کوب مشقتلر یوکلا ر ایدی.
 حضرت خدیجه ده، بتون خلق تکذیب ایتدیکی بر وقته
 افندمز حضرتلرینی تصدیق ایتمش و جمله خلق استهزا
 و حقارت ایتدیکلری بر زمانده دائم تسلیه ایدوب و یاردچی
 اوله رق طور مشدر. شول سببلی بونلر وفاتی ایله افندمز
 حضرتلری آنک یاقین حامیلرنی، ظهیر و نصیرلرینی غائب
 ایتمشدر. بونلر وفاتی ایله مشرکلر دخیده الوغ بر فرصت
 تابوب افندمزگه اولکیدن زیاده اذا ایدر و اهانت قیلور
 اولدیلر، ساحر و کاهن دیدیلر، مجنون و شاعر دیه سویلادیار.
 یوللرده قار اول طور وب و موسم هم جمعیتارده یور وب خلقلرنی،
 یرلردن کلمش مسافرلرنی نفرت ایتدرر ایچون هر
 تورلی افترالر اختراع ایدوب سویلاب یوردیلر. خصوصا
 اوزینک کورشیلری و یاقین قارنداشلری اولان ابوله ب ایله
 خاتونی ام جمیل بنت حرب و عقبه بن ابی معیط هیچ راحتک
 ویرمازلر؛ نماز او قورغه کرشور اولسه اوستنه نجسلر کتور وب
 صالورلر، آش و طعاملرینه بچراق نرسه لر تاشلارلر، یول

اوستنه تيگانلىكلر وسانچىلى چىقلىر صالوب قويازلار ايدى.
 اوچ آي قدر بر وقت اوشبو حاللرگه صبر ايندوب طوردى
 ايسهده سوكره عاجز قالمقلى هجرت قصدى ايله «طائف»
 شهرينه كندى، فقط اميد ايتدىكى فائده بونك هم اولمادى:
 «طائف» خلقدن خير كورمادى.

طائف خلقلرى افندىمىزنىڭ سوزينه قولاق سالمايدىلر،
 الوغارىنىڭ فوتورتولرىنه كوره قللىرى وبالالىرى تاشلىر ايله
 آتدىلر، مبارك باش وآياقلىرىنى قاناتدىلر. اوشبو وقتىده
 ياننده اولان زىد بن حارثه افندىمىزنى صاقلارغى اجتهاد
 ايلر واوز كودهسى اينله قالقان اولور ايدى. آخرالامر
 افندىمىز حضرتلى تىكرار «مكه» گه قايتورغى مجبور اولدى
 وفايتىدىغى وقتىده يولده: «اى بنم رىم! بن ضعيف بنىم،
 خلق آراسىده حرمتىم قالمادى! اى ضعيفلر ياردم وىروچى
 الله! آچىغىگه اوچرامقلى بنى صاقلار اولسهك، دىنانك هر
 بر آغرلغىنه توزمىك بورچىمىز!» ديه مناجات ايتىش
 و «مكه» گه كلىدىكنده مطعم بن عدى حمايه سنده اولهرق
 شهرگه كرمىشدر.

بتون عرب خلقى بالاتفاق قارشو طوردقلىرى وكوندن
 كون اوصاللىقلىرىنى وقارشولقلىرىنى آرتىروب انواع تورلى

اذا وجفالر ايتديكلرينى كوردىكنڭ افندمز حضرتلرى بونلرك
 ايمانه كلكارندن مأيوس اولمش واوشبو سببدن، باشقه عرب
 قبيله لرینی دعوت ایدرگه شروع ایلمشدر. عربلرك مجمع
 ومشهور پانايرلرنده يوروب اوزینی عرض ایدر، یراق
 یرلردن «مكه» گه حج قیلور ایچون كلكمكه اولان آدملرگه
 اسلام دیننی بیان ایدوب دعوت ایلر ایدی.

رسالتنڭ ۱۲ نچی ییلنده ایدی «مدینه» شهرندن حج
 ایدرگه كامش عربلرگه اسلام دیننی عرض ایتدیكنده بر
 فرقه عربلر «مكه» ده «عقبه» اسملى اورنده افندمز
 حضرتلرینه اجابت ایتدیلر وایکنچی ییل دخى كوبراك
 كلوب رسول الله اوزرینه بیعت ویرمكله اسلام دیننی قبول
 ایدرك قايتوب كتدیلر.

ایشته «مدینه» شهرنده اسلام دینی تامر جایا
 باشلادیغنى كوردیكلرنده، بیك تورلى زحمتلر چكوب طورمق
 اولان صحابهلر برر برر «مكه» دن «مدینه» گه
 كوچارگه باشلادیلر؛ دینلرینی صافلامق وراحتلك اوزرنده
 عبادتلرینی ادا قیلماق امیدى ایلله قارنداش قبيله لرینی،
 وطن اصلیلرینی تاشلاب آیرلوب كتمك مشقتلرینی تحمل
 ایدر اولدیلر. حتی بر وقت «مكه» ده افندمز حضرتلرن

ایله ابوبکر الصدیق، علی المرتضی و صهیب، زید بن حارثه همده بعض بر ضعیف حالسز مسکینلرگنه قالدی. افندمز حضورینه واروب ابوبکر الصدیق حضرتلری «مدینه» گه هجرت ایتمک حقنده رخصت صورمشیدی. رسول اکرم: «صبر ایله! هجرت حقنده اذن اولنه چغنی بن هم امید ایتمکه ایم، اگرده اذن اولور ایسه برلکده سفر ایدرمز» دیدی. بوکا بناء ابوبکر الصدیق حضرتلری، افندمز ایله برلکده سفر ایدچک صورتده سفر یاراغنی کوررگه باشلادی.

«مدینه» لیلرک بیعت ویروب کندیکرینی ایشتدیکلرنگ مشرکلر، اوستلرینه کوک یمرلوب توشمش روشده متأثر اولدیلر؛ فوق العاده آچیغلی کلدی وفرصت اوتمکسزین بو طوغروده جدی بر مشورت ایتمک ایچون، کیکاش یورقی اولان «دارالدوه» گه ییغولدیلر. مشرکلرک اڭ بیوکلرندن و اڭ عقللولرندن عبارت اولان اوشبو جمعیت طرفندن هر بر قبیلنه نڭ قهرمان یکیتلری افندمزک او ی یانینه قارانغوده ییغولوب وبالاتفاق هجوم ایدرک اولدررگه وشول وقت نظامنه کوره سوکوه دن هاشم قبیله سی فائده سینیه دیت (قان حق) تولارگه قرار ویرلدی.

هجرت

ذکر ایدلمش قرار موجبچه مکه ده اولان عرب
قبیله لرینک یکیت و بهادرلری کیچه ایله ییغولوب افندمز
حضرتلرینک حجره سینی محاصره ایتدیلر .

ایشته اوشبو کیچه ده رسول اکرم حضرتلری
حجره سندن چیقوب : « وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ
خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ » آیتنی اوقودیغی
حالدہ چیقوب کتدی . محاصره ایدوچیلر بالاتفاق تیران
اویقوده اولنورلر ایدی . بر آز واردیغندن صوڭ ابوبکر
الصدیق ایله اوچراشوب برلکده شهردن چیقوب کتدیلر .
دشمنلر آردلرندن چیقوب « مکه » گه کیر و
دوندرماسونلر یا که نه اولسه ده برر مناسبتسز اش اولماسون
قصدینه مبنی ، شهردن یک یراق دگل « ثور » تاغنده اولان
« غار » ایچینه کروب کیزلندیلر و بو اورنده اوچ کیچه
طوردیلر .

حضرت ابوبکرک اوغلی عبد الله ، هر کیچه ده یانلرینه
واروب قونار و سحرده شهرگه قایتوب کیدر ،
اوشبو سببدن مکه خلقی بونک غارده کیچه لدیکنی بیلمازلر

ایدی. شهرده اولان ماجرالارنی، خبرلرنی ایشدوب
کیچه اولدیغی ایله غارغه وارر ایدی. وهر کون ایرته ایله
ابوبکر الصدیق قلی عامر بن فهیر قوی کتوینی غار طرفینه
آلوب واروب تابتاتوب عبدالله آیاق ایزلرینی یوغالتور ایدی.
عربلرک قانلری بر آز صووندیغی وایزلاودن ده
توقتالقلری صوڭ غاردن چیقیدیلر و «مدینه» یولینه
توشوب سفر ایتیدیلر. ابوبکر الصدیق حصرتلرینک قلی
عامر بن فهیر، یول باشچیمسی ایدوب یالادقلری عبد الله
بن اریقط اسمنده بر مشرک عرب هم برلکده اولنور ایدی.
ویره چکلرینی تیوشلی کیمسه لرگه تابشر و قولنده اولان
امانتلری صاحب لرینه فایتارر ایچون دیه افندمز حضرتلری،
حضرت علی (رضی الله عنه) نی اوزینک حجره سنده «مکه» ده
قالدرمشیدی.

رسالت کلدیکی صوڭ افندمز حضرتلرینک «مکه» ده
کچر مش عمری ۱۳ ییل اولوب، هجرت وقتنک یاشلری ده ۵۳ ده ایدی.
میلادی ایله ۶۲۲ نچی ییل شهر ربیع الاول ۸ نچی
دوشنبه کون (۱)، یول اوستنده و «مدینه» گده بر نچه

(۱) اوشبو کون فرنکی حساب ایله سنتابرک ۲۰ نچی، رومی
وروسی حساب ایله ۱۷ نچی کونی اولهدر.

چاقروم مسافه ده اولان «قبا» قریه سینہ صاغ و سلامت اوله رق کلوب کردیلر. «قبا» ده دوشنبه، سهشنبہ، چهارشنبه، پنجشنبه کونلری طور وب ۱۲ نچی ربیع الاول اولان جمعه کون «مدینه» گه تشریف ایتدیلر و بلیغ بر خطبه اوقومقله جمعه نمازینی ادا ایلدیلر (۱).

افندمز فخرالمسلین حضرتلرینک هجرتلری اڭ بیوک حادثه لردندر. بونک سببندن اسلامار مشرکلرک چیر و تضییقلرندن خلاص، حریت اوزرنده عبادتلرینی اجرا ایدرگه و شعار اسلامنی یرینه کتوررگه موفق اولدیلر. اسلام دینی شهرت تابدی، عرب قبیلهلری فوج فوج اوله رق کلوب بیعت ویردی، جهانک اڭ یراق و اڭ وحشتلی اقلیملرینه قدر امنیت تارالوب «حی علی الفلاح!» نداسی عرشلره چیقدی. اوشبو سببندن مذکور حادثه اهل اسلام قاشنده تاریخ باشی اوله رق استعمال ایدلنور و استعمال ایدلنورگه ده تیوشلیدر (۲).

رسول الله افندمز حضرتلرینک «مکه» دن چیقدیغی

(۱) ۲۱ نچی و ۲۴ نچی سنتابر اوله در.

(۲) ییل باشی اولان محرمین آنچق ایکی آی و بر آز کونلرگه کچدیکی سببندن هجری تاریخنی ربیع الاول آیندن دگل بلکه ییل باشی اولان محرمین اعتبار ایتیشلر.

و «مدینه» گه یول طوتدیغی، نه کبی واسطه لر ایله در،
 «مدینه» شهرینه ایرشمش ایدی. اوشبو خبر شایع
 اولدیغی ایله «مدینه» خلقینه حاصل اولان شادلقنی هیچ
 سورمه کز! بونی ایسه کندیلری ده تعریف این آلمازلر ایدی.
 قارشو آلمق قصدیله «مدینه» خلقی هر کون شهردن
 چیقوب «مکه» یولینه کوزلرینی تگوب قاراب طور لر،
 کون قزولاندیغی صوڭ شهرگه قایتوب کیدرلر ایدی.

اوزاق وقتلر کوتوب طور و ده صوڭره دن قایتوب
 کتدیکلری بر کونده بیوک یرگه بنمش بر یهودی «مکه»
 طرفدن کلمکده اولان یولچیلری کوردی و اولدیغی کوچی
 ایله: «ای جماعت! کوتوب طور دیڭکز کیمسه لر کورنه لر!»
 دیه قچقردی. اوشبو تاوشنی ایشتدیکارنده بتون شهر
 سلکندی: بالالر، کنیزا کلر، قل و خاتونلر یوکر دیلر؛ ایرلر
 ویکیتلر هر بری کندیلرینڭ قوراللری ایله قوراللانوب
 قارشو کتدیلر و «حره» اسمی اورنده یوزگه یوز قارشو
 اولدیلر. بعضیلری آت اوستنده و بعضیلری یایان اوله رق
 افندمز حضرتلرینی احاطه ایتدیلر؛ دوه سینڭ تزگینی طوتار
 ایچون بربری ایله یارشور اولدیلر. خاتونلر، بالالر
 قچقروب شعرلر اوقورلر و بر طرفدن ده تکبیرلر ایتورلر

ایلی. ایشته اوشبو روشده سلطنت و مهابتلك اوزرنده
 فخر الانبیا افندمز حضرتلری «مدینه» گه تشریف بیوردی.
 ای عجایب حکمت!.. کندیڭ قارنداشلری، برلکده
 اویناب کولوب اوسمش ایدهشلری، قرق یاشینه یتدیکنه
 قدر جانلری برابرنده یاقین کورمکده اولان دوستلری آتا
 و باباسینڭ وطنلرینی، طوغوب اوسمش اولان شهرینی، یورت
 یر واسسابنی تاشلاب چیقارغه مجبور ایتدیکلری حالده
 چیتلر شادقلره غرق اولدقلری حالده قارشو آلورلر و آیاق
 توپراقلرینی کوزلرینه توتیا حساب ایدوب آنڭ یولینه فدا
 ایدر ایچون بتون دنیالرینی لاشی حساب ایدرلر!...
 اولگیلری نه قدر بدبخت اولمشلر ایسه صوڭقیلریده شول
 نسبتده بختیار اولمشلردر.

۶

مدینه و مشهور حادثهلر

«قبا» غه کردیکی ایله افندمز فخر کائنات حضرتلری
 قبا مسجدی نیگزنی تأسیس ایتدی (۱) و «مدینه» گه
 کردیکی ایله ده مسجد حرامنی بنا ایلدی. اوشبو مسجدلر

(۱) اسلامده ایلك صالحه مش مسجدا اوشبودر.

ایسه غایت ساده روشده آدم بیوکلگنده بنا ایدلمش دورت دیواردن عبارت اولوب، قویاش قزوندن صاقلانر ایچون اوستده کولگه لك ده اولور ایدی.

«مدینه» ده اورنلاشدیقی ایله افندمز رسول اکرم حضرتلری آدم ییاروب «مکه» ده اولان عائله سینی کتورتدی. حضرت ابوبکر الصدیق عائله سی هم اوشبو وقت برلکده کلدیلر.

«مدینه» اهلی عموما اسلام ایله مشرف اولدیلر و «یشرب» اسمنده اولان شهرلرینک اسمینی ده تبرکلمک ویادکار ایتمک قصدیلر رسول اکرم اوزرینه نسبتله «مدینه الرسول» دیه آتادیلر. شمکی ایسه اوشبو اسمی شهرت بولمشدر. هجرتدن برنچی ییل. فرض نمازلر وقتنی بیلدرمک ایچون اذان اوقومق مشروع اولدی. دشمن حساب ایدلن خلقلر ایله صوغش ایتمک طوغروسنده فرمان کلدی. افندمز سیدالموجودات حضرتلری «مدینه» لی صحابه لر (انصار) دن برر ذات ایله چیتدن کوچوب کلمش لر (مهاجر) دن برر ذاتنی آخرتلك قارنداش ایتدی.

ایکینچی ییل. قبله آلماشنوب «مکه» ده اولان کعبه چیتنه یونالورکه آمر کلدی. «مدینه» گه کلدیکنده افندمز

حضرتلری ۱۶ آی قدر بر مدت، نمازلرینی «بیت المقدس»
 گه قاراب اوقومشیدی. رمضان آینده روزه طوتمق فرض
 ایدلنوب آیت نازل اولدی. فطر صدقه‌سی وعید نمازی
 مشروع اولوب، زکات فرض اولدی. «مکه» ده مشرک‌لر
 طرفندن جفا کوردیکی کبی «مدینه» گه کلدیکنده افندمز
 حضرتلری یهودلردن و مسلمانلر آراسیندا ظاهر اولان منافقلردن
 راحتسز اولورغه باشلادی. مشهور «بدر» محارب‌ه‌سی
 اولدی. اوشبو محارب‌ه ایچون افندمز حضرتلری صحابه‌لری
 ایله اوزی چیقدی. مسلمانلر آنچق ۳۱۳ و مشرک‌لر ده ۹۵۰
 عدد اولدقلری حالدده الله تعالی ناک عنایتی ایله مشرک‌لرک
 رئیس‌لری مقتول و عسکرلری مغلوب، مسلمانلر مظفر اولدیلر.
 بو واقعه شهر رمضان ۱۷ نچی کونده واقع اولمشدر (۱).
 اوچونچی ییل. «احد» محارب‌ه‌سی اولدی. منافقلرک
 ضررلی حرکتلری سببندن مسلمانلرده مغلوبیت علامت‌لری
 کورلادی. ۷۰ دن زیاده صحابه شهید اولوب آرارلنده
 حضرت حمزه (رضی الله عنه) ده اولنور ایدی. افندمز
 حضرتلریناک مبارک تشارندن برینی صندروب توشردیلر.
 مع ما فیہ جناب رسالت‌پناه افندمز حضرتلری کمال متانت
 (۱) اوشبو کون یادکاری ایچون بایرام یاصامق تیوشلیدر.

وجسارت کوسترمش واصحاب کرامده آرسلانلر کبی
 حملہ ایتمشلر، مشرک لگه ده کلی تلفات ویردرمشلردر.
 اوشبو سبب ایچوندرکه «مدینه» یاننده اولان اوشبو
 محاربه ده، مسلمانلرہ غالب اولمادقلرینی گوزل ییلوب
 «مدینه» گه هجوم ایتمک احتمالینی خیالترینہ اولسون
 کتورمامشلر بلکه قایتوب کتمک چاره لرینی کورمشلر
 ومسلمانلرک قوغولرندن قورقوب غایت عجلہ صورتده
 یورمشلردر.

بشنچی ییل. «احزاب» دیمکله مشهور اولان
 «خندق» محاربه سی اولدی. بونک ایسه قریش عربلری،
 بنونضیر یهودلری، غطفان قبیلہ لری وغیر چوق قوملر
 بالاتفاق «مدینه» شهرینه کاملکله شهرنی محاصره ایتدیلر.
 سلمان الفارسی مشورتنه کوره اهل اسلام، شهرک اطرافینه
 خندق (اور) قازمشلر ایدی. ظفر مسلمانلر طرفنده
 اولوب، دشمانلر تارالوب بتدیلر ویورتلرینه قایتوب
 کندیلر.

آلتنچی ییل. افندمز حضرتلری «مکه» گه واروب
 عمرہ قیلیمک قصدی ایله ۱۵۰۰ مقدارنده اولان صحابه لر
 ایله برلکده ذوالقعدہ آینک «مدینه» دن سفر چیقدی.

فقط مشرک‌ر بونی ایشندیکلرنه فخرکائنات افندمز حضرتلرینه
هر تورلی سببلرنی صرف ایدوب اولسهده قارشو طوررغه
و «مکه» گه کرتمازگه قرار ویردیلر وبونک ایچون
حاضرلندیلر.

«حدیبیه» اسملی اورنغه يتدیکنده افندمز حضرتلری
عثمان بن عفان (رضی الله عنه) نی یارب صوغش ایچون
دگل بلکه کعبه معظمه نی زیارت ایدوب، عمره قیابو کتمک
قصدی ایله کلدیکنی تبلیغ ایتدی. فقط مشرک‌ر اولگی
قرارلرینه بناء بوکا رضا اولمادیلر. صوغشدقلری وقت غلبه
اوز طرفلرنده اولهچغنی مسلمانلر بیلورلر ایدی. فقط
افندمز حضرتلری «مکه» شهرینه وحرم شریف اوزرینه
صوغش ایله دگل، بلکه صلح ایله کرمكنی آرزو ایلر
ایدی. اوزون ماجرالر سوکونده افندمز حضرتلری «مکه»
مشرک‌ری ایله مصالحه ایتدی وکیلهسی ییل کلوب عمره ایتمک
شرطی ایله قایتوب کتدی. بو واقعه ایسه «بیعت رضوان»
و «صلح حدیبیه» دیمکله معروفدر.

مکه گه قایتدیغی صوگ ایمانه دعوت ایدوب افندمز
حضرتلری اطرافده اولان باشلقلره وپادشاهلره مکتوبلر یازدی
وایچیلر ییاردی. روم پادشاهی قیصر رسول الله مکتوبنی

اعترام ايله قبول وایلچینی ده اکرام ایتدیکی حالده فارس پادشاهی کسری، مکتوب شریفی پارچه پارچه یرتوب تاشلادی و آیاغی ايله تابتادی. بونی ایشتدیکنده افندمز حضرتلری: «مکتوبی پارچه لادیغک کبی الله تعالی ملککی ده پارچه پارچه ایتسون!» دیمشدر.

یدنچی ییل. مشهور «خیبر» صوغشی اولوب، بو یرلر اسلام تصرفینه کردی. حبش یورتنده اولان مهاجر صحابه لر جعفر بن ابی طالب ايله برلکده قایتدیلر. «حدیبیه» صلحی موجبنجه افندمز حضرتلری ۲۰۰۰ قدر اصحابی ايله «مکه» گه واروب عمره ایتدی و کندیلرینه هر تورلی اهانت و تضییقلر کوسترمش اولان قریش مشرکری حضورنه سلطنت و شوکتلی بر صورتده کعبه مبارکه فی طواف ایلدی. عمره تمام اولدیغنده تکرار «مدینه» گه قایتدی.

سکزنچی ییل. «مؤته» سفری اولدی. «حدیبیه» صلحنی بوزدقلری سببندن فخر کائنات افندمز حضرتلری شهر رمضان اورتالرنده ۱۰۰۰۰ قدر اصحاب کرام ايله برلکده «مکه» شهرینه یوردی. «ابواء» اسملی قریه گه یتدیکلرنده افندمز گه الی الوغ دشمنلق ایدن ذاتلردن ابو سفیان بن الحارث ايله عبدالله بن ابی امیه قارشو کلوب

ایمانه کلدیلر . « کدید » اسملی یرگه یتدیکنده « مدینه » گه هجرت ایتمک اولان حضرت عباس، عائله سی ایله اوچرادی (۱).
 افندمز ایسه عائله سینی « مدینه » گه یباررگه و اوزینه برلکده « مکه » گه واررغه قوشدی . « مرالظهران » اسملی یرگه یتدیکلرنده « مکه » لیلرک شمچیلری اولان ابو سفیان بن حرب اوزینک ایدشلی ایله صاچیلر طرفندن طوتولدیلر و افندمز حضورینه کتوردیلر . ابو سفیان بو یرده مسلمان اولدی . افندمز حضرتلری ایله برلکده اولان اسلام عسکری هیچ بر مانع فلانغه تصادف ایتمکسزین شهر رمضان ۲۱ نچی جمعه کون (میلادی ایله ۶۳۰ ده افرنگی ایله ۱۲ نچی ورومی - روسی حساب ایله ۹ نچی ینوارده اولدر) ایرته ایله « انا فتحنا » سوره سینی اوقودیغی حالده « مکه » مکرمه « گه کردی . کعبه شریفه نی صنملردن ، پوتلردن صافلاتدی ، کعبه ناک ایچینه کردی ؛ چیقدیغی صوگ ایکی رکعت نماز اوقودی وزمزم صووندن ایچوب کعبه مبارکه یانینه اوطوردی ؛ « ایمدی کندیسینی رنجتمش و طوبوب اوسدیکی یرندن چیقارغه مجبور ایلامش کیمسه لرگه نه کبی حکملر اعلان ایدلنه چک ؟ » دیه بتون خلق کوزلرینی

(۱) حضرت عباس اشک صوگنی مهاجور .

توزاب ، موینلرینی صوزوب قاراب طورلار ایدی .
 ایشته فخر المرسلین افندمز حضرتلری عمومی عفو اعلان
 ایدوب بتون شهر خلقنی شادلاندردی و هیچ بر آدم
بالاسینک اقتداری ایرشمیه چک صورتنه عالیجنابلق کوستردی .
 بوندن صوڭ غایت فصیح و لذتلی صورتده خطبه اوقوب پک
 کوب احکام شرعیه نی بیان بیوردی و اثرلی نصیحتلر سویلادی .
 صوڭره ده ایرلردن و آنلر بعدنده خاتونلردن بیعت آلدی .
 بیعت تمام اولدیغی ایله کعبه نڭ اوستنه چیقوب حضرت
 بلال اذان اوقودی . مکّه مکرمه ده هیچ کیمدن قورقمه سزین
 ققروپ ایتولمش برنچی اذان اوشبو اولسه کرک . مکّه
 فتح ایدلدیکی ایله قریش قبیله سی عموما اسلامه کلدیلر
 و اولسگی عداوت و افتراقلر زایل اولوب ، بر جان و بر تن
 حکمینه کردیلر ، بر برینه الفت و محبت اوزرنده عمر
 سوررگه کرشدیلر .

مکّه فتح ایدلدیکندن صوڭ « حنین » ، « طائف »
 محاربهلری اولدی . اوستنه چیقوب خطبه سویلامک ایچون
 برنچی دفعه اوله رق مدینه مسجدنده منبر یاصالدی .
 طقوزنچی ییل . افندمز حضرتلری اصحاب کرام ایله
 روم خلقلرینه قارشو سفر ایتدی ، فقط ایلکدن خبر

ویرلدىكى روشده روم عسكىرىنه اوچرامادىلر و بو كونده
 حجاز تيمر يولى اوستنده تيمر يول منزلى اولان «تبوك» كه
 يتدىكندە بر قدر استراحت ايلادى، اطرافده اولان بعض
 خلقلر ايله مصلحه ايتمكه «تبوك» ده مسجد بنا ايتدى
 و صوگړه «مدینه گه قايتوب كتدى. «مدینه» گه قايتدىغنده
 ابوبكر الصديق حضرتلرىنى امير نصب ايتمكه حج ايتمك
 ايچون «مكه» گه ارسال ايتدى. اسلامده اڭ ايلك ادا
 ايدلن فرض حج اشبودر. موسمه حضرت على طرفندن
 براءت سورسینگ باشى اوقولوب، اسلام احكامى اعلان
 قىلىندى.

اونونچى يىل. بتون جزيرة العرب ايمانه كامكه بيعت
 وىرر ايچون هر بر قبيله طرفندن ايلچىلر كلوب طوردى.
 اوشبو يىل افندمز حضرتلرى حج ايله چاك اولدىغنى ايشدوب
 ياقين و يراق يرلردن خلقلر «مدینه» گه كلوب تولدىلر
 و هر برى فخر كائنات افندمز حضرتلرى ايله برلكده
 يورمكى و عبادت روشلرىنى كورمكى آرزو قىلورلر ايدى.
 ذوالقعدنڭ ۲۵ نچى شنبه كون اوليله دن صوڭ ۹۰۰۰۰
 مقدارنده اولان بر جماعت ايله افندمز حضرتلرى «مكه»
 سفرينه چىقدى، زوجات طاهرات هر برى اولنور و يولده

ھەر بىر منزلدە ھسابسىز اولەرق عرب قىيلەلەرى قوشلورلار
ايدى. ذوالھجە ۴نچى كون «مكە» گە كەردى و تاماما حج
عمللەرىنى ادا ايتدى. ۹نچى ذوالھجە «عرفات» دە اوقومش
خطبەسندە، دىن مېين اساسنى تمام بيان ايدوب، خصوصى
سورتدە خاتونلارە مرحمتلى و رعایتلى اولمق حقدە وصيتلار
ايلادى.

افندىمىز حضرتلەرىنىڭ ھجرتدن سوڭ اڭ ايلك و اڭ
سوڭ قىلمش ھجى اوشبو اولدىغىندىن «حجۃ الوداع» دىمكە
معروف اولمشدر. «مكە» دە ۱۰ كون طورديغى سوڭ
«مدىنە» گە يوللاندى.

اونبرنچى يىل. فخر الانبىا و سىدالمرسلين افندىمىز
حضرتلەرى دنيادن اوتدى و كوكن كلوب طورمقدە اولان
وحى نعمتى كىسولدى (انا لله و انا اليه راجعون).

۷

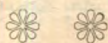
وفات

ھجرتدن ۱۱نچى يىل صفر آينىڭ آخرلەندە افندىمىز
حضرتلەرنىڭ خستەلك بىلكنوب تدرىج اوزرنە آرتدى. ھالى
اغلاندىغى سوڭ خلقلار مسجد شريف گە يىغولدىلار. بونى

بیلدیکی ایله ایکی یاغنده اولان آدملرگه تایانوب مسجد شریف که چیقدی، منبرگه او طور وب غایت اثرلی صورتده نصیحت سویلادی. منبردن کوچوب امام اوله رق او یله نمازینی اوقودی. تکرار منبرگه او طور وب وعظ ایتدی و تخصیص ایدوب «احد» شهیدلری ایچون استغفار ودعا قیلدی. اشارت لرندن ایسه بوفانی دنیا دن ارتجال اینچگی بیلنور ایدی.

شهر ربیع الاول ۱۲ نچی دوشنبه کون (میلادی ایله ۶۳۲ ییل افرنگی ایله ۷ نچی، رومی و روسی ایله ۵ نچی اییون) ضعی نمازی وقتنده اجل موعودی ایرشوب دنیا دن انتقال ایتدی و ایکنچی کون، وفات اولدیغی اورنی ام المؤمنین حضرت عائشه (رضی الله عنها) حجره سنده دفن ایدلدی.

شمدی بو اورن بتون اهل اسلامک زیارتگاهی اولان «روضه مطهره» اولوب، مسجد شریف ایچنده فالمشدر. یاشلری ۶۳ ده اولوب، ساچ وصالنده آق توکلر کورامکن ایدی.

اخلاق و سیرتی

فخر کائنات افندمز حضرتلری اورتا بویلی ، بغدادی
 توسلی ، یوزی گوزل ، آچیق و نورلی ، سیراک صقاللی ،
 غایت محبتلی ، حلیم و صبرلی ایدی . فحش سویلاماز ،
 عیب و ذم ایتماز ، درجه سندن زیاده هیچ شینی مدحلاماز ،
 خلقلر عجب ایتمش شیردن تعجب ایدر و تبسم ایلر ،
 فقط قهقهه ایلر کولماز ایدی . خلقلر دنیا سوزی سویلادیکلرنه
 آنلر ایلر دنیا سوزی و آخرت سوزی سویلادیکلرنه آخرت
 سوزی سویلر ایدی . غایت جومرد اولدیغندن صور اوچیلرغه
 هیچ وقت « یوق ! » دیماش ، ملکنده دینار و درهم
 اولدیغی حالده بر تون کچماش ، صدقه مالی آشاماش ،
 هدیه نی کیمرو قایتارماشدر . بر کشی کلوب کورشدیکی
 وقت اول کشی قولنی آلامادیغنده قولینی آلاماز ایدی .
 کوبراک آشی خرما ایلر صو اولوب ، فقط هیچ وقت طویارلق
 درجه ده آشاماش ، حجره سنک بعض وقتلر اوت یاندرلمادیغی
 حالده آیلر کچر اولمشدر . شجاعت و جسارتی شول

در جهده ایهشدرکه قاتیغ صوغش وقتلرنده اڭ بهادر صحابه‌لر
 ذات شریفارینه صغور اولمشلردر. کیم اولسهده اولسون
 چاقروچی اولدیغنده وارر، صحابه‌لرڭ باغچه‌لرینه کروب
 یورر، اوطوردیغی وقت باشقه‌سی طرفینه آیاق اوزاتماز،
 تزلنوب اوطوردیغی وقت تزلری کورشیلرینڭ تزلرن
 اوزوب طورماز ایدی. خلقلرڭ سوزلرینه قاتشوب سویلر
 اصحابینڭ حاللرینی صوراشوب و پیلشوب طورر، کوب
 مشورت ایدر ایدی. حاللرینی صورامق ایچون خسته‌لرڭ
 یانلرینه وارر، چیتده اولانلرینه خیر دعا قیلور، وفات
 خبری کلدیکنده قایغور و: «انا لله» اوقور،
 استغفار و دعا ایلر ایدی. بای ایله یارلینی برابر کورر،
 عنرنی قبول بیورر، طوغری کلمش کیوملرنی کیار، فقط
 کولمکنی سویار، کیوملرینی اوزی یامار، باشماقلرینی
 اوزی نگار، قول تکرمانی ایله اون تارتور، ماچیلرنی
 آشاتور، مسکینلرنی سویار و آنلر ایله هر وقت صحبت
 ایلر ایدی. غایت لطیف، فوق‌الحد عقیف و حیالی اولوب،
 ممکن قدر عفو قیلور، خلقلر اشلا دیکلری وقت قاراب
 طورماز بلکه آنلرغه یاردم قیلور، دوه‌سینی اوزی تشاولار،
 خلقلرڭ آلدندن یورمکنی یاراتماز ایدی. خاتونلرینه،

خادملىرىنى، عائىلە و اتباعىنى ئۆمرىدە بىر مەرتەبە سوقماش
 و آغىر سوز ايلەدە خطاب ايتماش، يىغشلىق ايله يورار،
 يىمان نىرسەلدن شوملانماز، حلالدن نە اولسەدە آشار
 و ايچار، قاباق آشىنى سويار. «سوتدن آرتق ايچمىك
 يوق» دىيور ايدى. اوطور و بىدە آياق اوزرەدە ايچار،
 مباح اوينلردن منع ايتماز، اورنى ايله لطيفەدە سويلر.
 كۆب وقت دوشنبە و پىنجشنبە كۈنلەردە روزە اولور، كافىرلر
 حقنىدە ھدايت ايله دعا قىلور ايدى.

۹

بالالرى

افندىمىز حضرتلەرنىڭ صلبى بالالرى اوشبۇنلردىر :
 قاسم، عبد اللہ، زىنب، رقىيە، ام كلثوم، فاطمە،
 ابراهيم.

ابراھىمدىن باشقەلرڭ آنالرى ام المؤمنىن حضرت
 خديجە اولوب، ابراهيم آناسى دە «ماريە» اسمندە قىبلى بىر
 جاريە ايدى.

قاسم. رسالت كىلامزدن ايلك «مكە» شەھرىدە دىناغە
 كىلوب ايكى ياشىدىن اوزدىغى صوڭ وفات ايتدى. فخر كائنات

افندمز حضرتلری اوشبو اوغلی اسمی ایله «ابوالقاسم» ديه
کنیه لشمدر.

عبدالله، «طیب» و «طاهر» ديه لقبلور ایدی.
بو هم صبی ایکن وقتنده «مکه» ده وفات ایتدی.

زینب. افندمزك اڭ ايلك بالاسی اولوب ۳۰ یاشنده
ایکن وقتنده دنیاغه گامشیدی. «مدینه» گه هجرت ایتدیکی
صوڭ هجرتدن ۸ نچی ییل وفات ایتدی. حضرت خدیجه
طوغمه سی اولان هاله بنت خویلد اوغلی ابوالعاص لقیط
بن ربیع نکاحنده ایدی.

رقیه. ایکنچی قزی اولوب، رسالت کلمازدن مقدم
ابولهبك عتبه اسملی اوغلینه نکاح ایدلمشیدی. «تبت
یدا ابی لهب» سوره سی نازل اولدیغی صوڭ ابولهب تکلیفی
اوزرینه زفاف اولنمازدن مقدم اوغلی عتبه طلاق ایتدی.
بوندن صوڭ حضرت عثمان بن عفان اوزرینه نکاح اولندی.
«بدر» مظفریتی خبری کلدیکی وقت وفات ایتدی. قبری
«مدینه» ده در.

ام کلثوم. افندمزك اوچنچی قزی اولوب نبوتدن مقدم
ابولهبك عتبه اسملی اوغلینه نکاح ایدلمشیدی. بو هم
ابولهب تکلیفی اوزرینه زفافدن مقدم طلاق ایدلدی.

طوغمەسى رقىە دن صوڭ حضرت عثمان اوزرىنه نكاح اولندى.
ھجرتىڭ ۹ نچى يىلىندە وفات اولدى.

فاطمە . افندىمىزڭ اڭ كچوڭ قىزى اولوب ۴۱ نچى
ياشىندە وقت دىياغە كەمشىدى. ۱۶ نچى ياشىندە حضرت على
بن ابى طالب اوزرىنه نكاح ايدلىدى وفخر عالم افندىمىز
حضرتلىرى وفاتىدىن ۶ آي صوڭ ارتحال ايدلىدى . رسالتپناه
افندىمىز حضرتلىرىنىڭ اوزىدىن صوڭ قالماش ونسلى تارالمىش
بالاسى ، يالگىز اوشبودر .

ابراھىم . مەدىنە دە ھجرتىدىن ۸ نچى يىل دىياغە كلوب
۲ ياش طولمازدىن مقدم وفات اولمىشدر ، وفاتىندە رسول اكرم
حضرتلىرىنىڭ مبارك كوزلىرىدىن ياشلىرى تامدىغى و : « اى
ابراھىم سىنىڭ فراقىڭ ايچون بىزلىر محزون اولدۇق ! » دىدىكى
مرويدىر .

۱۰

تورونلىرى

افندىمىز حضرتلىرىنىڭ تورونلىرى بونلىردىر : على ، امامە ،
عبدالله ، حسىن ، حسين ، زىنب ، ام كلثوم .
على ايله امامەنىڭ آنالىرى حضرت زىنب و آتالىرى دە

ابوالعاص لقيط بن ربيع ايدى . على ، بالغ اولديغى وقتلرنده وفات اولدى . امامه ، حضرت فاطمه وفات اولديغنده حضرت على اوزرينه وآنڭ شهادتى صوڭنده مغيره بن نوفل بن الحارث بن عبدالمطلب اوزرينه نكاحلندى . وبوندن يحيى اسمنده بر اوغلى اولديغى صوڭ وفات ايتدى .

عبداللهك آناسى حضرت رقيه وآناسى ده حضرت عثمان بن عفان اولوب حبش يورتنده طور دقلرى وقت دنياغه كلمشيدى ۶ ياشلرنده وقت اويناب يوردى كنده كوزلرينى اتهچ چوقودى وشوندن جراحتى آزوب وفات اولدى .

حسن ، حسين ، زينب ، ام كلثوم لرك آنالرى حضرت فاطمه وآنالرى ده امير المؤمنين حضرت عليدر .

حسن ، هجرتدن ۳ نچى ييل شهر رمضانده «مدينه» ده دنياغه ككلى . ياشى ۳۷ وقت پدر محترملرى شهادتده هجرتدن ۴۰ نچى ييل «كوفه» شهرنده مسند خلافته چيقدى . ۷ آى قدر حكومت سوردى كندن صوڭ مسلمانلرك قانلرينى آغزمدن صافلانمق ايچون معاويه ايله محاربه ايتمكسز ين خلاقتنى آڭا ترك ايتدى . ۴۶ ياشنده و ۴۹ تاريخنده يالان وعدهلره انابت ايتمش خاتونى جعده بنت الاشعث طرفندن آغولانوب وفات ايتدى . قبرى «مدينه» ده «جنت البقيع» ده در .

حسین، حضرت حسدن ۲۲ آی مقداری كچوك
 ایدی. حضرت علی شهادتندن صوڭ ۴۱ تاريخنده «مدینه»
 شهرینه قايتدی. «كوفه» خلقی طرفندن خليفه لك ايچون دعوت
 ايدلنوب تکرار عراقه واردیغی وقت شامده اولان یزید بن
 معاویه گه تابع اولان عراق عسکری قارشوسینه چقوب یولینی
 باغلادیلر. محاربه اولوب ۷۲-عدد اتباعی ايله براکه
 ۵۵ یاشنده شهید اولدی. بونلر آراسنده یالکیز حضرت
 فاطمه بالالرندن ۱۷ کیمسه واردر. اوشبو بیوک مصیبت ۶۱ نچی
 ییل ۱۰ نچی محرمده اولمشدر. جسم مبارکلی «کر بلا»
 اسملی اورنده مدفوندر.

زینب، كندینك همزاده سی عبدالله بن جعفر ايله
 نکاحلندی، علی، عون اکبر، عباس، محمد، ام کلثوم
 اسمنده بالالری اولمشدر.

ام کلثوم، امیر المؤمنین عمر بن الخطاب اوزرینه
 وبونك شهادتنده همزاده سی عون بن جعفر اوزرینه نکاح
 اولندی. حضرت عمر دن زید ايله رقیه اسمنده بالالری
 واردر.

زوجات طاهرات

زوجات طاهرات امهات المؤمنین جملہ سی ۱۱ عدد
اولوب بونلردر :

- (۱) خدیجہ بنت خویلد . جاہلیت عصرندہ « طاهرہ »
دیمکله شهرت اولمشیدی . صوگرہ افندمزہ واروب اسلام
دیننہ نصرت ویردیکی مناسبت ایله اهل اسلام طرفندن
« الکبری » دیه لقبلمشدر . ایلک وقتندہ ابو هاله هند هم
عتیق بن عائد نام ذاتلرغه واروب هند و هاله اسمندہ
اوغللری و هند اسمندہ بر قزی اولمشیدی . ۶۵ یاشندہ
وفات اولوب « مکّه » ده « حجّون » ده دفن اولندی . افندمز
حضرتلری بونک ایله ۲۵ ییل مقداری بر اکرده طوردی
واوستندہ ده هیچ بر خاتون نکاح ایتمادی . هر وقت بونی
صاغوب سویلر ، قوی فلان بوغازلادیقی وقت الوشلر
کیسوب حضرت خدیجہ ناک دوستلرینه یبارر ایدی . بر
قارتچقنی پک حرمت ایتدیکینه تعجب ایدوچیلرگه افندمزده :
« اول بزلرگه خدیجہ وقتندہ کلور ایدی » دیدیکی مرویدر .
(۲) سوده بنت زمعه . کندینک عمزاده سی سکران بن

عمر و نکاحنده اولوب زوجی ايله برلکده حبشه هجرت ایتمشیدی. زوجی حبشه و ایکنچی روایتیه کوره مکّه گه قایتوب وفات (۱) ایتمه سی حضرت خدیجه وفاتنه مصادف اولدیغندن افندمز حضرتلرینه نکاح اولندی.

(۳) عائشه بنت ابی بکر الصدیق. سوده بنت زمعه سوکونده نکاح ایدلنوب افندمز ايله یالکیز ۹ ییل طوردی و ۱۸ یاشنده اولدیغی حالده طول قالدی. ۶۶ یاشنده ۵۸ تاریخنده شهر رمضانده وفات اولمشدر.

(۴) حفصه بنت عمر. زوجی خنیس بن حذافه وفاتنه افندمز حضرتلرینه نکاح ایدلدی. ۶۰ یاشنده ۴۵ تاریخنده وفاتدر.

(۵) ام سلمه هند بنت ابی امیه. ایلک زوجی ابو سلمه بن عبدالاسد ايله برابری حبشه هجرت ایتمشدر ایدی. آندن قایتدقلرنده زوجی وفات ایتمکه افندمز حضرتلرینه نکاح ایدلدی. ۸۴ یاشنده ۶۳ تاریخنده وفات اولمشدر.

(۱) ابن جریر کندیثانگ تاریخنده. ابن الاثیر هم «الکامل» نده بوناڭ حقنک «فتنصر بها» دیدیکری حالک ابن الاثیر «اسد الغابه» سنک اصحاب کرام زمره سندن عدا یلمشدر. ظن ایدر سه م ابن جریر تاریخنک سهو ناسخ اولمش و «الکامل» ده شوکا متابعت ایدلمشدر. ابن عبدالبر حضرتلری هم صحابه لر عدا دندن ذکر ایتمشدر. (الاستیعاب ج ۲ ص ۳۲۴)

(۶) ام حبیبہ بنت ابی سفیان . ایلک زوجی عبدالله بن جحش ایلہ برابر حبشہ ہجرت ایتدیکنده زوجی اوراده نصرانی اولدی . ام حبیبہ ده اسلامده ثبات اوزرنده آیراوب قالدی . حبش یورتنده ایکن وقتنده افندمز اوزرینه نکاح اولندی . ۴۴ تاریخنده مدینه ده وفاتدر .

(۷) زینب بنت جحش . زید بن حارثه دن طلاق ایدلدیکی صوگ رسول اکرم افندمز طرفندن نکاح ایدلدی . ۵۳ یاشنده ۲۰ تاریخنده وفاتدر .

(۸) زینب بنت خزیمه . اولگی زوجی عبدالله بن جحش « احد » محاربہ سنده شهید اولدیغنده افندمز ایلہ ازدواج ایتدی ، یالکزایکی یا که اوچ ییل طوروب وفات اولدی .

(۹) میمونه بنت الحارث . افندمز طرفندن اگ صوگ نکاح ایدلمش خاتوندر . اولگی زوجی ابو رهم بن عبد العزی ایدی . ۵۱ تاریخنده ارتحال ایتمشدر .

(۱۰) جویریة بنت الحارث . « مریم » محاربہ سنده اسیر آلندیغی صوگ افندمز طرفندن آرت و صوگره نکاح اولندی . ۶۵ یاشنده ۵۶ تاریخنده وفاتدر .

(۱۱) صفیة بنت حی . خیبر محاربہ سنده اسیر آلتوب

رسول اکرم طرفندن آزاد و نکاح ایدلدى . ۵۰ تار یخنده
وفات اولدیغى مرویدر .

بونلردن صفیه ، بنو اسرائیل قومندن ؛ خدیجه ، سوده ،
عائشه ، حفصه ، ام سلمه ، ام حبیبه قریش قبيله سندن ؛
فالانلرنی ده باشقه عرب نسلندن ایدیلر . حضرت خدیجه
ایله زینب بنت خزیمه رسول اکرمدن مقدم وفات اولوب
باشقه لرده سوگروه سینه قالدیلر . کندیندن صوڭ اڭ مقدم
وفات اولان خاتونی ده زینب بنت جحش ایدی . حضرت
عائشه دن باشقه لری طول حاللرنده نکاح اولنمشلردر .

۱۲

عملری

افندمز حضرتلارینڭ آتاسی ایله بر طوغمه ایر قارندار
شلی بونلردر : حارث ، ابوطالب ، زبیر ، عبدالکعبه ،
غیداق ، ضرار ، ابولهب ، حمزه ، عباس .

عبدال مطلب ڭ ۱۰ اوغلی اولوب بیوکلی حارث و اڭ
کچوکلی حضرت عبدالله ایدی . بونلردن یالکز ابوطالب ،
حمزه ، عباس ، ابولهب رسالت وقتنه ایرشدیلر . ابولهب
ڭ خسارتی حقنده قرآن شریف نازل اولدی . حمزه ایله

عباس ایمان ایله مشرف اولوب «مدینه» گه هجرت ایتدیلر.
 ابوطالبك ایمانه کلوب کلمادیکی حقنڭ خلاف وارد (۱).
 حارث. بونڭ بالالری بونلردر : (۱) نوفل ، « بدر »
 محاربہ سنده مسلمانلر طرفندن اسیر آلدی و صوگره ایمانه
 کلوب، بیوک صحابه لردن بری اولدی. هاشم اوروغندن
 مسلمان اولان ذاتلرک اڭ قارتلری بودر . ۱۵ تاریخده
 «مدینه» ده وفات ایتدی . (۲) امیه ، (۳) ابوسفیان ، بو
 ذات افندمز حضرتلرینه فوق العاده اذیت ویرنلردن بری
 ایدی . فصیح شاعر اولدیغندن افندمز حضرتلرینی هجو
 ایدوب بیتلر سویلامشدر . صوگره دن اسلامه کروب ایمان
 ازلیسنی اظهار ایتدی . اعتدار مقامنده شعرلر سویلادی .
 حضرت عمر زماننده ارتحال ایلدی . (۴) عبدالله ، اصل
 اسمی عبد شمس اولدیغی حالده اسلام قبول ایتدیگی صوڭ
 رسول الله طرفندن عبدالله دیه اسمی تبدیل ایلدی . (۵)
 ربیعہ ، حضرت عمر زماننده وفاتدر . (۶) آروی ، زوجی
 ابو وداعه السهمی دن مطلب ، ابوسفیان اسمنده بالالری

(۱) بو مسئله فی بیلمک ایله شریعت تکلیف ایتمادیکی سببندن فضولی
 اوله رق مداخله ایدرگه لزوم یوقدر . رسول اکرم حضرتلری اقرباسی
 حقنڭده (قوتلی بر دلیل اولمادیغی حالده) فنا سوزلر سویلمک ادب و تریبه
 گه منافی اولسه کرک .

وارد. امیر المؤمنین حضرت علی شهید اولدیغنده بوخاتون سلامت ایدی .

ابوطالب. حضرت عبدالله و زبیر ايله بر آنادن اولوب «فجار» صوغشنده آلدیغی بر جراحتدن آقساق اولوب قالمشیدی. عبد المطلب وفاتنده افندمزنی کندی خانه سینه آلوب تربیه ایدی . غایت بلیغ سوزلی ، شعر سویلرگه ماهر اولوب ، عرب خلقی آراسنده اعتباری کامل ایدی . مکه مشرکلرندن افندمز حضرتلرینی حمایت ایدر و کوب فدا کارلقلر کوسترر ، اسلام دیننه کرمک ايله خلقلرنی ترغیب ایلر ، افندمزک الله تعالی جانبندن مبعوث حق پیغمبر ایدیکنی سویلر ایدی . یاشی ۸۰ دن اوزوب هجرتدن ۳ ییل ایلک وفات اولدی . بالالاری بونلردر : ۱) علی المرتضی امیر المؤمنین . ۲) طالب ، اسلامه کلمازدن وفات ایتدیکی ، شویله ایسه ده افندمز حضرتلرینی مدح ایدوب اشعار سنویلا دیکی مرویدر . ۳) عقیل ، معاویة خلافتی زماننک وفاتدر . ۴) جعفر ، حضرت علیدن الوغ اولوب « مؤته » محاربیه سنده شهید اولدی . ۵) ام هانیع فاخته ، هبیره بن ابی وهب خاتونی اولوب ، هانیع ، عمر ، یوسف ، جعک اسمنک بالالاری وار ایدی . ۶) جهانیه ، عمزاده سی سفیان بن الحارث نکاحنده ایدی .

زبیر . آتاسی عبد المطلب وفاتندن صوڭ « حلف
الفضول » جمعیتند حاضر اولمشیدی . قانغی تاریخده
وفات ایتدیکی آچیق معلوم دگلدر . بالالاری بونلردر :
(۱) عبدالله ، « اجنادین » محاربه سنده شهید اولدی . رسول
اکرم دن ۳۰ یاشنک قالمشیدی . (۲) ام حکیم صفیه ، (۳)
ضباعه ، مقداد بن عمر اوزرینه نکاحلندی وعبد الله ، کریمه
اسمنده بالالاری اولدی .

عبد الکعبه . « المقوم » دیمکله شهرتی و هند اسمنده
بالاسی اولدیغی مرویدر .

غیداق . نوفل اسمنده اولوب « حجل » دیمکله معروف
ایدی . مره اسمنده بالاسی اولمشدر .

ضرار . اسلامه کلمازدن مقدم یاشلگنده وفات ایتدی .
ابولهب . اصل اسمی عبدالعزی اولوب ، نبوت کلدیکی
صوڭ افندمز حضرتلرینه قاتیغ دشمن اولدی و چوق جفا
کوستردی . « بدر » محاربه سنده مسلمانلرک غالب اولقلری
خبرینی ایشتدیکنده متأثر اوله رق خسته لندی و اوشبو
کدری ایله وفات ایتدی . بالالاری بونلردر : (۱) عتبه (۱) ،

(۱) قاضی بیضاوینک اوشبو عتبه حقنده « وقد افترسه الاسد فی
طریق الشام » دیدیکینک سببی معلوم اولمادی . دلائل النبوة که مراجعت
اولنه . ج ۲ ص ۱۶۲ . عتیبه اسمنده دخی بر اوغلی اولدیغی مرویدر .

(۲) معتب، ھەر ايكىسى مكە فتح ايدلدىكى كۈن
 اسلامە كەلدىلەر و بونىڭ سېبىندىن افندىز ھىزىرتلىرى
 زىيادە مىسرور اولمشىدۇر . (۳) درە، «مەدىنە» گە
 ھىجرت ايدوب اسلامە كەلدى . مەدىنە خاتونلىرىنىڭ
 ابولەبىنى كىمىستوب سويلادىكىلىرىنى ايشىدىكىندە افندىز
 ھىزىرتلىرى مىسجىدە : «عەبىدركە بىنم قىرىللىرىمى رىنجىتوب
 سوز سويلانلىرى وار ، بىن البتە مىمكىن قەدىر ياقىنلىرىمى
 شىفائەتتىن مىھروم ايتىمىە چىكم!» دىمىشدىر (۱) . بەزىلەر
 بونىڭ اسمىنى «سەبىئە» سورتىدە يازمىشلىرى . ھارث بىن نوفل
 بىن ھارث بىن عبدالمطلب ايلە نىكاحلىدى ، عقبە ايلە ولىد
 اسمىدە بالالىرى اولدى .

ھىزمە . ابولەبى جارىيەسى ئويىيە سوتىنى ايتىدىكى
 جەتتىن رسول اكىرم ھىزىرتلىرى ايلە سوت طوغمەسى اولەدر .
 رسالت كەلدىكىنىڭ اوچونچى يىلىدە ايمانە كىلوب بونىڭ
 سېبىندىن اسلام دىنى و مىسلمانلىرى خىلى قوت كىسب ايتىدى .
 ۵۹ ياشىدە «اھد» مىھاربە سىندە شەھىد اولمشىدۇر . ياشى

(۱) قرآن شەرىفىدە ابولەبى و خاتونىنىڭ مەتب اولە چىقلىرى و بو
 يوزدىن ھىلاك اولدىقلىرى ذىكر ايدىلمىش ايسە دە عذابە مىنگو قالماقچىلىقىدە
 واصلە ايمان كىتورىمىە چىكىرىپتە قەطئى سورتىدە دلالت ايتىدى شى يوقىدىر
 دىيورلىر . (يفعل الله مايشاء و يحكم ما يريد) .

افندمز حضرتلرندن بيوك ايدى. بالالرى بونلردر: (۱) عماره،
 (۲) امامه (ام ورقه)، سلمه بن ابى سلمه نكاحنده ايدى.
 (۳) فاطمه (ام الفضل) (۴)، عتيبه، اسلامه كلمادىكى مرويدر.
 (۵) يعلى، حضرت حمزه نك عقى منقر ضرر.
 عباس. ضرار ايله برر آنادن اولوب افندمز
 حضرتلرندن ايكي اوچ ياش مقدارى الوغ ايدى. «مكه» ده
 وقتده اسلامه كلمش ايسه ده مشركلردن قورقوب حالينى
 ياشروب يوردى و «مكه» فتح ايدلدىكى كون اظهار ايتدى.
 ۸۸ ياشلرندە ۳۳ تاريخنده «مدينه» ده وفات اولدى.
 اوغللرى بونلردر: (۱) فضل، معتبر صحابه لردن اولوب
 ام كلثوم اسملى قزى (۱). حضرت حسن بن على المرتضى
 اوزرينه و آتدن صوڭ ابو موسى الاشعري اوزرينه وارمشر.
 (۲) عبدالله، اك عالم صحابه لرك برى اولوب، افندمز
 وفاتنده آنچق ۱۴ ياشنده قالمشيدى. «طائف» شهرنده
 منفى اولديغى حالده ۶۸ تاريخنده ۷۴ ياشنده وفات ايتدى.
 عباسى خليفه لر ينك بابالرى اوشبو ذاتدر. (۳) عبیدالله،
 قبرى «مدينه» ده اولوب، نسلى كيسولمشر. (۴) قثم.
 (۱) اسدالغابه واستيعاب ده بويله ذكر ايدلدىكى حالده اسدالغابه
 ايكنچى بر اورنده بو خاتوننى عباس قزى اولمق اوزره روايت ايلر.
 اسدالغابه. ج ۴ ص ۱۸۳. ج ۵ ص ۶۱۳.

قبرى «سمرقند» ده اولوب بو كونده «شاه زنده» ديمكله
معروفدر. ۵) عبدالرحمن، ۶) معبد، افريقا محاربه لرنه
شهيد اولدى. ۷) حارث، ۸) ككثير، ۹) عون،
(۱۰) تمام.

۱۳

عمه لرى

افندمز حضرتلرينك آتاسى ايله بر طوغمه قز
قارنداشلرى بونلردر: عاتكه اميمه، بيضاء، برة، صفيه، اروى.
بونلردن صفيه، اسلامه كلوب «مدينه» گه هجرت
ايتدى، اما اروى ايله عاتكه نك اسلامنده خلاف واردر.
بونلردن باشقه لرى اسلام عصرينه يتشماديكلرى ظن
اولنور.

عاتكه. ابوامية بن المغيرة المخزومي نكاحنده اولوب
«بدر» محاربه سى كونلرنده «مكه» ده سلامت ايدى.
بالالرى بونلردر: ۱) زهير، ۲) عبدالله، بو ذات ايلك
وقتنده افندمز حضرتلرينه قاتيع بر دشمن اولوب، ضرر لر
كتوردى ايسه ده صوكره دن اسلامه كلدى و «طائف»
محاصره سى وقتنده شهيد اولدى.

امیئە . (۱) جەش بن یعمەر نەکاھندە اولوب بالالاری
 بونلردر: (۱) عبدالله ، «احد» محاربە سەندە شەھید اولدی .
 (۲) عبیدالله ، زوجات طاهراتدن ام حبیبە نەك اولگى
 زوجى ایدی . (۳) أبواحمد عبد ، صوقر و شاعر بر ذات
 اولوب پاك مقدم اسلامه كلدی وصوكره «مدینه» گە هجرت
 ایتدی . (۴) زینب ، ام المؤمنین زینب بنت جەش (رضی
 الله عنها) در . (۵) ام حبیبە، عبدالرحمن بن عوف خاتونی ایدی .
 (۶) حمە ، زوجى مصعب بن عمير « احد » محاربە سەندە
 شەھید اولدیغەندە طلحە بن عبیدالله اوزرینە واردی و بوندن
 محمد و عمران اسمندە اوغللری وار ایدی .

بیضاء ام حکیم . عبدالله حضرتلری ایله ایگیز
 اوله رق دنیاغە کلدی . کریر بن ربیعە نەکاھندە ایدی .
 بالالاری بونلردر: (۱) اروى ، صحابیه بر خاتون اولوب
 امیر المؤمنین عثمان بن عفان آناسیدر . عفان وفاتەندە
 ابو معیط عقبە گە واردی و بوندن لید ، خالد ، عماره ،
 ام کلثوم اسمندە بالالاری اولدی . (۲) عامر ، مکه فتح کونی
 اسلامه کلدی .

(۱) طبعخانه خطاسر اولسه کرک، بوزاک ترجمه سی سویلان دیککی

یرده اسدالغابه ده یا گلشقی وار. ج ۱ ص ۲۱ .

بره. عبدالاسد بن هلال و آندن صوڭ ابورهم بن
عبدالعزى اوزرينه نكاح ايدلمشيدى. بالالرى بونلردر:
(۱) ابوسلمه عبدالله بن عبدالاسد، ابولهب جاريه سى اولان
ثويبه سوتنى ايمدىكى سببلى رسول اكرم حضرتلى ايله
سوت طوغمه سى اولدر. «احد» صوغشده آلمش جراحتندن
وفات ايتدى. ام المؤمنين ام سلمه (رضى الله عنها) نڭ
ايلك زوجيدر. (۲) ابوسبره بن ابى رهم، پك ايلك اسلامه
كلى و حضرت عثمان خلاقتى كونلرنده وفات ايتدى.

صَفِيَّه. حارث بن حرب و آنڭ وفاتنده حضرت
خديجه طوغمه سى عوام بن خويلد اوزرينه نكاح ايدلى.
۷۳ ياشنڭ، ۲۰ تاريخنڭ «مدينه» ده وفات اولدى. بالالرى
بونلردر: (۱) زبير بن العوام، اسماء بنت ابى بكر الصديق
زوجى و «مكه» ده خلافت ايدن عبدالله بن الزبيرڭ
آناسى اولدر. ۶۷ ياشنده، ۳۶ تاريخنده شهيد اولدى.
(۲) سائب، (۳) عبدالكعبة.

أَرْوَى. عمير بن وهب و آندن صوڭ كلة بن
هاشم اوزرينه نكاحلندى. بالالرى بونلردر: (۱) طليب
بن هاشم، ايزگو صحابه لردن اولوب «اجنادين» محاربه سنڭ
شهيد اولدى. (۲) فاطمة بنت هاشم.

خلیفه لر

فخر کائنات افندمز حضرتلری وفاتندن صوڭ خلیفه لك
ایدن ذاتلر اوشبونلر در.

(۱) ابوبکر الصدیق عتیق بن ابی قحافة عثمان (۱).
افندمز حضرتلری وفاتنده خلافت ایله بیعت ویرلدى.
یاشی ۶۰ ده ایدی. ۳۰ ییلدن زیاده طوروب ۱۳ تاریخنك
۲۰ نچی جمادی الاخری ده وفات ایتدی.

(۲) عمر بن الخطاب. حضرت ابوبکر وفاتنده بیعت
ویرلدى، یاشی ۵۲ ده ایدی. ۱۰ ییلدن زیاده طوروب
۲۳ تاریخنك ذوالحجه آخرنده «مدینه» ده شهید ایدلدى.
(۳) عثمان بن عفان. حضرت عمر صوڭنده خلیفه اولوب
۱۲ ییلدن آزاراق طوردی و ۵۳ تاریخى ذوالحجه ۱۸ نده
شهید ایدلدى. بو وقت یاشی ده ۸۲ ده ایدی.

(۴) علی بن ابی طالب. حضرت عثمان صوڭنده خلیفه
اولوب «کوفه» مسجدنك ایرته نمازنده عبدالرحمن بن

(۱) فتح مکه کوننده مسلمان اوادی و اوغلی ابوبکر الصدیق
وفاتنده میراثی آلدی. خلیفه اولان اوغلندن میراث آلمش ذات
بوندن باشقه یوقدر.

ملجم طرفندن قلچ ايله اورلوب شهيد ايدلدى . ۴۰۰ تاريخى
 رمضان شريف آينده ايدى . مرقدى نجف اشرفده در .
 (۵) حسن بن على المرتضى . والد ماجدى صوگنده
 ۷ آى مقدارى خليفه اولوب صوگرده خلافتنى ترك وسعادت
 ابدیه نى اختيار ايتدى .

رساله ده ذکر ایدلمش اسملر :

ابو العاص لقيط بن ربيع

۴۱ - ۴۳

ابو لهب - ۹ - ۱۷ - ۱۹ - ۴۱

۴۸ - ۵۱ - ۵۲ - ۵۶

ابو موسى الاشعري - ۵۳

ابو وداعة السهمي - ۴۹

ابو هاله هند - ۴۵

اروي بنت الحارث - ۴۹

اروي بنت عبد المطلب

- ۵۴ - ۵۶

اروي بنت كرز - ۵۵

اسماء بنت ابي بكر - ۵۶

اسماء بنت عميس - ۱۸

اسماعيل عليه السلام - ۷

امامة بنت ابي العاص - ۴۲ - ۴۳

ام ايمن - ۱۱ - ۱۵

ام جميل بنت حرب - ۱۹

ام حبيبه - ۱۸ - ۴۷ - ۴۸ - ۵۵

ام حبيبه بنت جحش - ۵۵

ام حكيم صفيه بنت زبير - ۵

ام سلمه هند - ۱۶ - ۴۶

۴۸ - ۵۶

آ

آمنه بنت وهب - ۷ - ۸ -

۹ - ۱۰

ا

ابراهيم عليه السلام - ۷

ابراهيم بن رسول الله - ۴۰ - ۴۲

ابو احمد عبد بن جحش - ۵۵

ابو اميه بن المغيرة - ۵۴

ابو بكر - ۱۵ - ۲۲ - ۲۳

- ۲۴ - ۲۸ - ۳۵ - ۵۷

ابوذر الغفاري - ۱۶

ابورهم بن عبد العزى - ۴۷

- ۵۶

ابو سبرة بن ابي رهم - ۵۶

ابوسفيان بن ابي وداعة - ۴۹

ابوسفيان بن الحارث - ۳۲ - ۴۹

ابو سفيان بن حرب - ۳۳

ابوسلمه عبد الله بن عبد الاسد

- ۱۶ - ۴۶ - ۵۶

ابوطالب - ۱۱ - ۱۲ - ۱۸ - ۱۹

- ۴۸ - ۵۰

ام الفضل (فاطمه)

ام كلثوم بنت رسول الله

٤٠ - ٤١

ام كلثوم بنت عبد الله - ٤٤

ام كلثوم بنت عقبه - ٥٥

ام كلثوم بنت علي - ٤٢ - ٤٣

٤٤ -

ام كلثوم بنت فضل - ٥٢

ام ورقه (امامه)

ام هانئ فاخته بنت ابي طالب

٥٠ -

امامة بنت حمزة - ٥٣

اميه بنت عبد المطلب

٥٤ - ٥٥

اميه - ٤٩

ب

بحيرا (راهب) - ١١

بره بنت عبد المطلب - ٥٤

٥٦ -

بلال - ٢٤

بيضا ام حكيم بنت عبد

المطلب - ٥٤ - ٥٥

ت

تمام بن عباس - ٥٤

ث

ثويبه - ٩ - ٥٢ - ٥٦

ج

جش بن يعمر - ٥٥

جعله بنت الاشعث - ٤٣

جعله بنت ابي هبيرة - ٥٠

جعفر بن ابي طالب - ١٨

٣٢ - ٥٠

جمانه بنت ابي طالب - ٥٠

جويرة بنت الحارث - ٤٧

ح

حارث بن حرب - ٥٦

حارث بن عباس - ٥٤

حارث بن عبد العزى - ٩

حارث بن عبد المطلب - ٤٨

٤٩ -

حارث بن نوفل - ٥٢

حجل (غيداق)

حسن بن علي - ٤٢ - ٤٣ -

٤٤ - ٥٣ - ٥٨

حسين بن علي - ٤٢ - ٤٣ -

٤٤ -

حفصه بنت عمر - ٤٦ - ٤٨

زهير بن ابى اميه - ٥٤
زينب بنت جحش - ٤٧-٤٨
٥٥ -

زينب بنت خزيمه - ٤٧-٤٨
زينب بنت رسول الله - ٤٠
٤١-٤٢ -

زينب بنت على - ٤٢-٤٣-٤٤

س

سائب - ٥٦
سبيعه (دره)

سعد بن ابى وقاص - ١٦
سفيان بن الحارث - ٥١
سكران بن عمر - ٤٥
سلمان الفارسى - ٣٠
سلمة بن ابى سلمة - ٥٣

سوده بنت زمعه - ٤٥-٤٦-٤٨

ص

صفيه بنت حبي - ٤٧-٤٨
صفيه بنت عبدالمطلب - ٥٤
٥٦ -

صيب الرومى - ١٦-٢٢

ض

ضباعه بنت زبير - ٥١

حليمه بنت ابى ذؤب - ٩
حمزه بن عبدالمطلب - ١٢
٢٩-٤٨-٥٢ -

حمه بنت جحش - ٥٥

خ

خالد بن عقبه - ٥٥
خديجه بنت خويلد - ١٣
١٥-١٨-١٩-٤٠-٤١ -

٤٥-٤٦-٤٨-٥٦ -
خنيس بن حذافه - ٤٦

د

دره بنت ابى لهب - ٥٢

ر

ربيعه الحارث - ٤٩
رقيه بنت رسول الله - ١٦-٤٠
٤١-٤٢-٤٣ -

ز

زبير بن عبدالمطلب - ١٢
١٦-٤٨-٥٠-٥١ -
زبير بن العوام - ١٥-٥٦
زيد بن حارثه - ١٥-٢٠
٢٢-٤٧ -

عبد الكعبة بن عبد المطلب

٥١ -

عبد الله بن أبي أمية - ٣٢

٥٤ -

عبد الله بن أبي بكر - ٢٣

عبد الله بن أبي بكر الصديق -

٢٤ - ٢٣

عبد الله بن أريقط - ٢٤

عبد الله بن رسول الله - ٤٠

٤١ -

عبد الله بن جحش - ٤٧ - ٥٥

عبد الله بن جدعان - ١٢

عبد الله بن جعفر - ٤٤

عبد الله بن الحارث - ٤٩

عبد الله بن زبير - ٥١ - ٥٦

عبد الله بن عباس - ٥٣

عبد الله بن عبد المطلب - ٧

٨ - ١٠ - ١١ - ٤٨ - ٥١

٥٥ -

عبد الله بن عثمان - ٤٢ - ٤٣

عبد الله بن مسعود - ١٦

عبد الله بن مقداد - ٥١

عبد المطلب - ٩ - ١٣ - ٤٨

٥٠ -

عبيد الله بن جحش - ١٨ - ٤٧

٥٥ -

ضرار بن عبد المطلب - ٤٨

٥١ - ٥٣ -

ط

طالب بن أبي طالب - ٥٠

طاهر (عبد الله)

طلحة بن عبيد الله - ١٦ - ٥٥

طبيب بن هاشم - ٥٦

طيب (عبد الله)

ع

عاتكة بنت عبد المطلب - ٥٤

عامر بن فهر - ٢٤

عامر بن كريز - ٥٥

عائشة - ٣٧ - ٤٦ - ٤٨

عباس بن أبي طالب - ١٢

٣٣ -

عباس بن عبد الله - ٤٤

عباس - ٤٨ - ٤٩ - ٥٣

عبد الأسد بن هلال - ٥٦

عبد الرحمن بن عباس - ٥٤

عبد الرحمن بن عوف - ١٥

١٦ - ٥٥

عبد الرحمن بن ملجم - ٥٧

عبد الكعبة - ٥٦

عبد الكعبة بن زبير - ٤٨

عون بن عبدالله - ٤٤

غ

غيداق بن عبدالمطلب - ٤٨

٥١ -

ف

فاطمة بنت حمزة - ٥٣

فاطمة بنت رسول الله - ٤٠ -

٤٢ - ٤٣ - ٤٤

فاطمة بنت هاشم - ٥٦

فضل بن عباس - ٥٣

فهر بن مالك - ٨

ق

قاسم بن رسول الله - ٤٠

قثم بن عباس - ٥٣

ك

كثير بن عباس - ٥٤

كريز بن ربيعة - ٥٥

كريمة بنت مقداد - ٥١

كلدة بن هاشم - ٥٦

م

مارية القبطية - ٤٠

عبيد الله بن عباس - ٥٣

عتبه بن ابي لهب - ٤١ - ٥١

عتيبة بن ابي لهب - ٤١

عتيبة بن حمزة - ٥٣

عتيق بن عائذ - ٤٥

عثمان بن عفان - ١٥ - ١٦ -

٣١ - ٤١ - ٤٢ - ٥٥

٥٦ - ٥٧ -

عدنان - ٧

عقبه بن ابي معيط - ١٩ - ٥٥

عقبه بن الحارث - ٥٢

عقيل بن ابي طالب - ٥٠

علي بن ابي العاص - ٤٢ - ٤٣

علي - ١٥ - ٢٢ - ٢٤ - ٣٥

٤٢ - ٤٣ - ٤٤ - ٥٠ - ٥٧

علي بن عبدالله - ٤٤

عمارة - ٥٥

عمارة بن حمزة - ٥٣

عمران بن طلحة - ٥٥

عمر بن ابي هبيرة - ٥٠

عمر بن الخطاب - ٤٤ - ٤٩

٥٧ -

عمير بن وهب - ٥٦

عوام بن خويلد - ٥٦

عون بن جعفر - ٤٤

عون بن عباس - ٥٤

وليد بن عقبه - ٥٥
 وليد بن عبد مناف
 وهب بن عبد مناف - ٧

ه

هاشم بن عبد مناف - ٨
 هالت بنت خويلد - ٤١
 هاله بن ابي هاله - ٤٥
 هانئ بن ابي هبيرة - ٥٠
 هبيرة بن ابي وهب - ٥٠
 هند بنت عتيق - ٤٥
 هند بن ابي هاله - ٤٥
 هند بن عبد الكعبة - ٤٥

ي

يحيى بن نوفل - ٤٣
 يزيد - ٤٤
 يعلى بن حمزة - ٥٣
 يوسف بن ابي هبيرة - ٥٠

محمد بن طلحة - ٥٥

محمد بن عبد الله - ٤٤

مره بن غيداق - ٥١

معاوية - ٥٠

مصعب بن عمير - ٥٥

مطعم بن عدي - ٢٠

مطلب بن ابي وداعة - ٤٩

معبد بن عباس - ٥٤

معتب بن ابي لبيب - ٥١

مغيرة بن نوفل - ٤٣

مقداد بن الاسود

مقداد بن عمر - ٥١

ميسرة - ١٣

ميهمونه بنت الحارث - ٤٩

ن

نجاشي - ١٦

نوفل بن الحارث - ٤٧

نوفل (غيداق)

و

وليد بن الحارث - ٥٢

